

BELEIDSPLAN 2009/2012

CULTUREEL CENTRUM 't OOG

BELEIDSPLAN 2009-2012

Cultureel Centrum 't OOG

1. Positie in de basisinfrastructuur

Cultureel Centrum 't OOG is een landelijk centrum voor cultuureducatie met als doelgroep gebarentaalgebruikers. Gebarentaalgebruikers zijn mensen voor wie de gebarentaal de eerste of een tweede taal is.

In Nederland zijn anderhalf miljoen mensen bij wie iets aan het gehoor mankeert. Van deze groep zijn 200.000 mensen doof of slechthorend en daarvan zijn 16 duizend mensen doof geboren of op heel jonge leeftijd doof geworden. Voor deze mensen is de Nederlandse Gebarentaal de natuurlijke taal. Daarnaast is er een groeiend aantal horende gebarentaalgebruikers.

Dove kinderen en jongeren maken op school nauwelijks kennis met de podiumkunsten en gaan als volwassenen vrijwel nooit naar het theater. Er is voor hen geen aanbod op het gebied van de kunstzinnige vorming, ook niet als beroepsoriëntatie. De opleidingen voor de podiumkunsten zijn voor doven niet of nauwelijks toegankelijk. Bovendien kunnen ze op die opleidingen niet de kennis en vaardigheden verwerven die nodig zijn om theater te maken in een gebarentaal.

Dientengevolge is in het veld een grote behoefte aan activiteiten op dit gebied. Die behoefte blijkt uit de respons op de pilotactiviteiten van Cultureel Centrum 't OOG, binnen en buiten de dovengemeenschap.

Cultureel Centrum 't OOG wil een belangrijk deel van zijn activiteiten uit het incident tillen door een landelijke tweejarige parttime theateropleiding op te zetten die openstaat voor gebarentaalgebruikers. Aangezien een aantal deelnemers nauwelijks met theater heeft kennism gemaakt, is het eerste jaar hoofdzakelijk oriënterend. In het tweede jaar worden de potentiële mogelijkheden van de toekomstige acteur, docent of theaterliefhebber pur sang afgetast en tot ontwikkeling gebracht.

Cultureel Centrum 't OOG is in de basisinfrastructuur de enige aanbieder van cultuureducatieve activiteiten voor zijn doelgroep, een positie die het gemeen heeft met Handtheater, het huisgezelschap van Cultureel Centrum 't OOG. Handtheater is de theatergroep die tweetalige voorstellingen speelt in de Nederlandse Gebarentaal en het gesproken Nederlands, in het reguliere theatercircuit.

De voorgenomen opleiding fungeert als kweekvijver van talent dat multi-inzetbaar is. Deelnemers die de opleiding hebben afgerond, kunnen letterlijk of figuurlijk een rol spelen bij Handtheater of bij een buitenlandse theatergroep van doven. Zij kunnen zelfstandig amateurtheater maken of een bijdrage leveren aan (professionele) theaterproducties van anderen.

Ten slotte kunnen ze hun kennis en vaardigheden overdragen aan dove kinderen en jongeren, op scholen of in het cultureel centrum, dan wel aan geïnteresseerde horenden lesgeven. Daarmee wordt de noodzakelijke continuïteit gewaarborgd en fris bloed in de sector gebracht, waardoor op organische wijze vernieuwing ontstaat.

De werkdoelstelling van Cultureel Centrum 't OOG is:

- educatieve activiteiten verzorgen op het gebied van de podiumkunsten
- educatieve activiteiten initiëren op het gebied van de dovencultuur
- dove (podium)kunstenaars een nationaal en internationaal thuis bieden
- de dovengemeenschap door laagdrempelige activiteiten warm maken voor de podiumkunsten, zodat doven voorstellingen gaan bezoeken of zelf aan voorstellingen mee gaan doen
- programmeren van (buitenlandse) theatergroepen van doven
- programmeren van visueel aantrekkelijke voorstellingen van horende theatergroepen
- faciliteiten bieden aan de dovengemeenschap, groepen en organisaties in de buurt en podiumkunstgezelschappen, zoals het gebruik van de zaal voor het houden van congressen, vergaderingen, andere bijeenkomsten, repetities en het geven van try-outs.

Cultureel Centrum 't OOG kan op de De Wittenkade in Amsterdam beschikken over een theaterzaal van 120 vierkante meter met honderd zitplaatsen en een repetitiestudio van 80 vierkante meter.

Gebarentaal

De gewenste parttime opleiding draagt bij aan verdieping van theater in gebarentaal.

Gebarentaal wordt wel de moedertaal van de doven genoemd. Die andere taal brengt ook een andere cultuur met zich mee. Doven vormen dan ook een culturele minderheid.

Over gebarentaal bestaan veel misverstanden. Gebarentaal is niet - zoals men vaak denkt - internationaal. Gebarentalen zijn landstalen, die op het gebied van de grammatica overeenkomsten vertonen, maar een verschillend lexicon kennen. Het zijn volwaardige talen die qua moeilijkheidsgraad tussen Frans en Chinees in liggen.

Gebarentalen zijn meer dan een eeuw onderdrukt. Sinds het Europese congres van onderwijzers aan dovenscholen (Milaan, 1880) werden gebarentalen in het onderwijs aan doven verboden, omdat zij de maatschappelijke integratie zouden bemoeilijken of onmogelijk maken. Daar is echter verandering in gekomen, dank zij het wetenschappelijk onderzoek van linguïsten en initiatieven uit de dovenwereld zelf.

In 1988 adviseerde het Europese Parlement de Europese Raad om gebarentalen als de natuurlijke talen van doven te erkennen.

Op 10 juni 1997 presenteerde de (staats)commissie Nederlandse Gebarentaal haar eindrapport 'Meer dan een gebaar'. De Raad voor Cultuur volgde de commissie in haar pleidooi de Nederlandse Gebarentaal te erkennen en rechten te geven zoals omschreven in het 'Europees Handvest voor streektalen en minderheden'. De Raad erkende tevens dat de Nederlandse Gebarentaal een *uiting van cultuur is en zelf ook cultuurproducten genereert*.

Op 13 december 2006 heeft de Verenigde Naties een verdrag aangenomen, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities*, dat door Nederland in 2007 is ondertekend. In dat verdrag is een artikel opgenomen over cultuur, waarin de taal en cultuur van doven uitdrukkelijk wordt genoemd.

Gebarentaal als podiumtaal

Gebarentaal wordt niet alleen gebruikt als alledaagse voertaal maar ook als vehikel voor kunstuitingen, zoals theater en poëzie in gebarentaal. Aan de basis hiervan ligt het verhalen vertellen. De dovencultuur is een 'orale' cultuur, hoe vreemd dat in dit geval ook moge klinken. Sinds jaar en dag worden op alle plaatsen waar doven elkaar ontmoeten, verhalen verteld.

In de Verenigde Staten, waar de American Sign Language al lange tijd een officiële status heeft, zijn de ontwikkelingen op het gebied van de cultuureducatie, podiumkunsten en gebarentaal eerder ingezet. Gallaudet University, de enige universiteit voor doven in de wereld, heeft daarin een belangrijke rol gespeeld. Studenten van het Theatre Arts Department kunnen zich specialiseren in spel, dans, regie, choreografie, decor, licht, kostuums en theatermanagement. Speciale aandacht wordt gegeven aan Sign Language Translation en Visual Gestural Communication.

Theatertaal is de taal van de verheving, overdrijving en stilering, die alles in dienst stelt van maximale overdracht. Binnen de opleiding gaan gebarentaal en theatertaal een relatie aan, worden de mogelijkheden van beide talen onderzocht en beproefd, met wederzijdse verrijking als resultaat.

Beleid ten aanzien van bereik

Cultureel Centrum 't OOG heeft als direct bereik de volwassen deelnemers van de theateropleiding, kinderen en jongeren tot 16 jaar die aan de kindermiddagen en korte basiscursussen meedoen, en het publiek dat presentaties en voorstellingen in Amsterdam of op andere plaatsen in het land bezoekt.

Deelnemers en publiek worden bereikt via de website van het cultureel centrum, andere websites in de dovengemeenschap, en mailingen aan het adressenbestand.

De opleiding heeft ook een indirect bereik, zoals een steen in het water gegooid steeds grotere kringen maakt. Afgestudeerden gaan op hun beurt lesgeven. Ze initiëren zelf theaterprojecten of leveren een bijdrage aan projecten van anderen, en bereiken daarmee een nieuw publiek.

Cultureel Centrum 't OOG wil ook als castingbureau fungeren. Deelnemers van de opleiding kunnen zich op de website presenteren. Via een mailing worden theatermakers, theateropleidingen, filmproducenten, reclamebureaus enz. van het bestaan van dit castingbureau op de hoogte gesteld.

Positie in het culturele veld

Samenwerking

Cultureel Centrum 't OOG heeft een inventarisatie gemaakt van stichtingen, organisaties, bedrijven en personen in Nederland die actief zijn op het gebied van de dovencultuur, gebarentaal en de (podium)kunsten. Met een aantal hiervan werkt 't OOG al samen. Die samenwerking wordt verder uitgebreid en geïntensiveerd.

Regelmatig ontvangt Handtheater verzoeken van (podium)kunstinstellingen om geschikte acteurs te leveren voor een theaterproductie, film of reclamespotje. Cultureel Centrum 't OOG neemt die bemiddelingsfunctie over.

De producent van de televisieserie *Onderweg naar morgen* zoekt een dove jonge vrouw die in een van de afleveringen kan meespelen en vraagt om bemiddeling.

Speeltheater Holland zoekt een dove actrice voor de nieuwe theaterproductie en benadert daarvoor Handtheater. De actrice op wie de keus is gevallen, heeft eerder in een productie van Handtheater op het podium gestaan en een opleidingstraject gevolgd in het kader van de pilot theaterschool.

Cultureel Centrum 't OOG wil contacten leggen met de reguliere opleidingen op het gebied van de podiumkunsten om te onderzoeken op welke gebieden kan worden samengewerkt. Die samenwerking heeft als doel wederzijdse kennismaking, uitwisseling en het tot stand brengen van coproducties.

Internationalisering

De dovensamenleving kent geen landsgrenzen:

- Deelnemers aan de theateropleiding komen ook van buiten Nederland.
- Aan de opleiding wordt ook lesgegeven door buitenlandse docenten.
- Deelnemers die de opleiding hebben afgerond, kunnen ook een artistieke bijdrage leveren aan buitenlandse theatergroepen van doven.

Het is heel gangbaar dat dove theatermakers als gast deelnemen aan een buitenlandse productie. In 2007 deden dove acteurs uit zes landen mee aan de professionele voorstelling *Odyssee* van het Zweedse Tyst Teater.

In de zomer van 2008 geeft de Franse regisseur van Turkse afkomst Levent Beşkardeş enkele masterclasses in theatraal gebaren, film als theatermedium, en poëzie in gebarentaal.

Innovatie

Podiumkunsten in gebarentaal zijn niet alleen van groot belang voor de dovengemeenschap, maar ook voor de samenleving in het algemeen. Juist daar waar doven en niet-doven elkaar artistiek ontmoeten kan kruisbestuiving ontstaan die inspirerend en innoverend is.

Een klassiek geschoolde operazangeres komt in het centrum tijdens een bijeenkomst die het Servicepunt Kunst in 't OOG heeft georganiseerd. De kennismaking met gebarentaal brengt haar op het idee van het muziek-gebaren-theaterstuk *Odysseus & de Sirene*, waarin het auditieve en visuele, opera en gebarentaal, elkaar ontmoeten. Naast een professionele dove acteur in de rol van Odysseus ligt het in de bedoeling dat deelnemers van de opleiding een rol spelen als bemanning van Odysseus' schip. De Boulevard Den Bosch heeft belangstelling getoond voor het programmeren van *Odysseus & de Sirene*.

Maatschappelijke positie

Cultureel Centrum 't OOG is gelegen in het stadsdeel Westerpark in Amsterdam. Het centrum is landelijk, maar goed geworteld in het stadsdeel en de stad. We werken samen met tal van maatschappelijke organisaties.

Leerlingen van een nabijgelegen basisschool kregen een workshop gebarentaal in het centrum als onderdeel van een project op hun school over taal. De leerlingen en leerkrachten waren laaiend enthousiast en willen graag nog een keer komen.

De afdeling van de PvdA hield een verkiezingsbijeenkomst in het centrum. De bijeenkomst begon met een korte inleiding over het centrum, gebarentaal en dovencultuur. De bijeenkomst werd getolkt in de Nederlandse Gebarentaal.

Ondernemerschap

Cultureel Centrum 't OOG vraagt overheidssubsidie aan, maar doet daarnaast actief aan fondsenwerving. Een aantal fondsen heeft aangegeven de parttime opleiding te willen steunen.

Deelnemers aan de opleiding betalen cursusgeld. Cultureel Centrum 't OOG helpt deelnemers bij het vinden van studiefinanciering.

Presentatie, producties en voorstellingen genereren publieksinkomsten. Ten slotte wordt de zaal geëxploiteerd.

2. Terugblik

Cultureel Centrum 't OOG is een initiatief van bestuur en medewerkers van Handtheater. Handtheater is in 1990 opgericht en wordt sinds 2001 structureel gesubsidieerd in het kader van het kunstenplan door het Ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam.

In de eerste tien jaren van zijn bestaan gaf Handtheater op bescheiden schaal tweetalige voorstellingen in het reguliere theatercircuit en verzorgde daarnaast workshops, cursussen en scholenprojecten op het gebied van de podiumkunsten

Sinds 2001 is het aantal producties van Handtheater zo toegenomen en geprofessionaliseerd dat de cultuureducatieve activiteiten erbij zijn ingeschoten. Vandaar dat deze activiteiten zijn verzelfstandigd in Cultureel Centrum 't OOG.

In het jaar 2006 heeft in Cultureel Centrum 't OOG een aantal workshops plaatsgevonden onder auspiciën van Handtheater. Deze workshops zijn gefinancierd uit de incidentele subsidie t.b.v. de 'pilot theaterschool' van het Ministerie van OCW en particuliere fondsen. Inhoudelijke en financiële verslaglegging vielen in dat jaar onder de verantwoordelijkheid van Handtheater.

3. Plan 2009-2012

De tweejarige parttime theateropleiding is een vorm van praktijkgericht projectonderwijs. Op basis van gedurende de hele opleiding doorlopende modules van de sleutelvaardigheden spel en beweging, gecombineerd met uiteenlopende specialistische theaterworkshops wordt de deelnemer van begin af aan betrokken bij een serie in moeilijkheidsgraad oplopende presentaties. De presentaties zijn bedoeld om de broodnodige ervaring op te doen. Theater blijft ten slotte een vak dat je voor een groot gedeelte al doende leert. Omgaan met spanning en druk, contact leggen met een publiek, samenspelen, discipline opbrengen.

De deelnemers krijgen dus al tijdens de opleiding een indruk van wat zij waard zijn op het toneel, achter de schermen of achter het stuur van een bestelauto vol spelers en decorstukken.

De parttime theateropleiding kent geen toelatingsprocedure of auditie, maar de kandidaat-deelnemer moet wel drie oriëntatieweekends zien te doorstaan waarin hij of zij in theatrale zin aan de tand wordt gevoeld. Zo kan de toekomstige participant ervaren wat er van hem of haar wordt verwacht tijdens de opleiding. Kwaliteiten als lef, nieuwsgierigheid en fantasie, daar draait het in eerste instantie om. In de twee jaar van maken, spelen en vormgeven verschuift de focus naar de groei van het fysiek en ruimtelijk bewustzijn, verscherping van

het dramatisch inzicht en de ontwikkeling van een met gebarentaal in perspectief gebrachte theatertaal.

De sleutelmodules staan uitsluitend open voor de deelnemers aan de opleiding, maar aan de geplande workshops kunnen ook anderen meedoen. Het hele jaar door is er dus een spannend aanbod voor wie nu meteen of morgen iets met theater wil gaan doen. De deelnemers van de opleiding maken op een vanzelfsprekende manier reclame voor de opleiding en spelen daardoor een belangrijke rol bij het werven van nieuwe deelnemers.

De theateropleiding wordt afgerond met een stage en afgesloten met een eigen project van de deelnemer.

Om te voorkomen dat de leergangen elkaar voor de voeten lopen, start de opleiding om de twee jaar. De lessen, workshops en projecten vinden hoofdzakelijk plaats in het weekend. De opleiding staat open voor deelnemers vanaf 16 jaar.

Voor kinderen en jongeren tot 16 jaar is een apart aanbod van workshops en korte basiscursussen, zowel op school als in het centrum.

Cultureel Centrum 't OOG kan rekenen op een keur van binnen- en buitenlandse regisseurs, vormgevers, spelers en bewegers om de opleiding gestalte te geven. Het netwerk is in kaart gebracht en de contacten liggen er. De dove regisseur en artistiek leider Mira Zuckermann van het Noorse Teater Manu wil graag overkomen om spellessen te geven. De dove Amerikaan Bob Daniels wil zijn ervaring als scriptschrijver met alle plezier overdragen. De dove Noorse cineast Con Mehlum is ervoor in om met deelnemers een snelle clip te maken voor *you name it*. Ook dove docenten uit Nederland zijn benaderd, zoals Tony Bloem om zijn ervaring met verhalen vertellen in gebarentaal, Tom Uittenbogert vanwege zijn kennis van het visualiseren van muziek of John van Gelder voor het begeleiden van een werkplaatsproductie.

Cultureel Centrum 't OOG werkt ook met horende docenten die de gebarentaal als tweede taal hebben. Zoals met Gerdinand Wagenaar, expert tolken en vertalen, Maxi Hill, choreografe en danser, en Jos Stoojer, docente acrobatiek.

Wanneer horende theatermakers een unieke inbreng in de opleiding hebben, kunnen ze lesgeven met behulp van een tolk. Zo heeft choreografe Beppie Blankert tijdens de pilot bewegingslessen gegeven en heeft actrice Annet Malherbe de lessen spelimprovisatie verzorgd.

Ook deelnemers zelf kunnen met voorstellen voor workshops komen. Een tweedejaars wil een workshop *toneelgevecht*, omdat hij op de gracht voor het centrum een theaterspektakel wil opvoeren met trapboten. Een eerstejaars wil een workshop *poëzie in gebarentaal*.

De workshops, basiscursussen voor kinderen en jongeren, en de modules van de opleiding leiden tot presentaties, acts en voorstellingen voor publiek in en buiten het centrum. Aantrekkelijke verzoeken van buiten worden gehonoreerd: een declamatie van poëzie in gebarentaal in de Rotterdamse bibliotheek, straattheater tijdens de Werelddovendag, een act op een open podium, een voorstelling voor dove kinderen op een basisschool of voor horende kinderen in een buurttheater. Kortom, 't OOG is een bruisende tent met uitstraling

naar de wijk, de stad en het land, die en passant de dovengemeenschap, de eigen taal en cultuur op een aantrekkelijke wijze over het voetlicht brengt.

Zoals geschetst, mikt de theateropleiding op een door projecten en presentaties geïntensiveerd werkproces, in de hoop dat daardoor bij de deelnemers in korte tijd uitkristalliseert wat zij met podiumkunsten willen en in welke positie. Daarom kan de deelnemer zich na het oriënterende jaar nog terugtrekken als het podium toch niet blijkt te zijn wat de deelnemer ervan had verwacht of omdat de opleiding te zwaar blijkt om met werk of studie te combineren. Het staat deelnemers vrij om op een later moment weer aan de opleiding te beginnen.

De theateropleiding van Cultureel Centrum 't OOG stelt ook acteurs en regisseurs van Handtheater in staat om kennis en ervaring op reguliere basis over te dragen. Het bestaande, incidentele cursusaanbod wordt met de opleiding tot een samenhangend theaterpakket verbonden. Met de workshops voor kinderen, de basiscursussen voor kinderen en jongeren tot 16 jaar, en de parttime theateropleiding is er voor elke leeftijd iets te vinden en ontstaat vanzelf de zo wenselijke natuurlijke doorstroming. Aan het eind van de rit blijft in ieder geval een aantal gedreven spelers, theatermakers achter de schermen en theaterdocenten over die het veld ontsluiten, leven in de brouwerij brengen en een steeds grotere groep doven en niet-doven laat kennismaken met de wondere wereld van de podiumkunsten en gebarentaal.

MEERJAREN

BEGROTING

2009-2012

CULTUREEL CENTRUM

t OOG

INHOUDSOPGAVE	Blz.
BEGROTING	
MODEL II Meerjarenbegroting Functionele exploitatierekening 2009-2012	2
MODEL IIIB Specificatie meerjarenbegroting functionele exploitatierekening 2009-2012	3 - 12

MODEL II: Functionele exploitatierekening

BATEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
Directe opbrengsten				
Publieksinkomsten	23.300	23.300	23.300	23.300
Overige inkomsten	0	0	0	0
Indirecte opbrengsten				
Diversen	17.050	17.050	17.050	17.050
Totaal Opbrengsten	40.350	40.350	40.350	40.350
Subsidies / Bijdragen				
Subsidie OCW Cultuurnota	93.400	93.400	93.400	93.400
Subsidie Gemeente Cultuurnota	0	0	0	0
Overige Bijdragen	203.000	203.000	203.000	203.000
Totaal bijdragen	296.400	296.400	296.400	296.400
TOTAAL BATEN	336.750	336.750	336.750	336.750
LASTEN				
Beheerlasten: Personeelslasten	72.770	72.770	72.770	72.770
Beheerlasten: Materiële lasten	18.500	18.500	18.500	18.500
Totaal Beheerlasten	91.270	91.270	91.270	91.270
Activiteitenlasten: Personeelslasten	196.930	196.930	196.930	196.930
Activiteitenlasten: Materiële lasten	48.850	48.850	48.850	48.850
Totaal Activiteitenlasten	245.780	245.780	245.780	245.780
TOTAAL LASTEN	337.050	337.050	337.050	337.050
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	-300	-300	-300	-300
Saldo rentebaten/-lasten	300	300	300	300
EXPLOITATIERESULTAAT	0	0	0	0

Specificatie functionele exploitatierekening

BATEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
DIRECTE OPBRENGSTEN				
Publieksinkomsten				
Cursusgelden en recettes	23.300	23.300	23.300	23.300
Totaal Publieksinkomsten	23.300	23.300	23.300	23.300
Overige inkomsten				
Overige	0	0	0	0
Totaal Overige Inkomsten	0	0	0	0
INDIRECTE OPBRENGSTEN				
Diversen				
Doorberekende reiskosten	0	0	0	0
Zaalverhuur	1.750	1.750	1.750	1.750
Verkoop horeca	2.800	2.800	2.800	2.800
Eigen bijdrage tolken	12.500	12.500	12.500	12.500
Totaal Diversen	17.050	17.050	17.050	17.050

Specificatie functionele exploitatierekening

BATEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
SUBSIDIES / BIJDRAGEN				
Subsidie OCW Cultuurnota				
Jaarlijkse subsidie uit de Cultuurnota	93.400	93.400	93.400	93.400
Totaal Subsidie OCW Cultuurnota	93.400	93.400	93.400	93.400
Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota				
Jaarlijkse subsidie uit de Cultuurnota	0	0	0	0
Totaal Subsidie Gemeente Amsterdam Cultuurnota	0	0	0	0

Specificatie functionele exploitatierekening

BATEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
Overige Bijdragen				
Revalidatiefonds	15.000	15.000	15.000	15.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	20.000	20.000	20.000	20.000
VSB Fonds	50.000	50.000	50.000	50.000
Stichting het R.C. Maagdenhuis	2.000	2.000	2.000	2.000
Juliana Welzijnfonds	0	0	0	0
Fonds Vorming en Educatie van Doven	2.000	2.000	2.000	2.000
Thuiskopiefonds	0	0	0	0
Fonds voor de Letteren	0	0	0	0
Amsterdams Fonds voor de Kunst	5.000	5.000	5.000	5.000
Steunfonds Letteren	2.000	2.000	2.000	2.000
Nederlands Fonds voor de Podiumkunsten	0	0	0	0
Fonds 1818 tot nut van het algemeen	2.000	2.000	2.000	2.000
Stichting Kinderpostzegels Nederland	15.000	15.000	15.000	15.000
Nederlandse Stichting voor het Dove en Slechthorende Kind	2.000	2.000	2.000	2.000
M.A.O.C. Gravin van Bijlandt Stichting	2.000	2.000	2.000	2.000
Nederlands Literair Productie- en Vertalingenfonds	2.000	2.000	2.000	2.000
NSGK	2.000	2.000	2.000	2.000
Huibert van Saane	2.000	2.000	2.000	2.000
Moments of Joy	2.000	2.000	2.000	2.000
SKANfonds	2.000	2.000	2.000	2.000
Effatha Guyot Groep	2.000	2.000	2.000	2.000
Stichting Fonds voor Dove Kinderen	2.000	2.000	2.000	2.000
Stichting Lira Fonds	2.000	2.000	2.000	2.000
Stichting Doen	50.000	50.000	50.000	50.000
Van den Ende Foundation	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal Overige Bijdragen	203.000	203.000	203.000	203.000

Specificatie functionele exploitatierekening

LASTEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
BEHEERLASTEN: PERSONEELSLASTEN				
Personeelslasten Vast Personeel				
Directie	19.040	19.040	19.040	19.040
Stafleden	8.995	8.995	8.995	8.995
Financiële zaken	6.130	6.130	6.130	6.130
PR	3.940	3.940	3.940	3.940
Algemene en huishoudelijke zaken	9.990	9.990	9.990	9.990
Scholing	1.125	1.125	1.125	1.125
Woon/werkverkeer	2.000	2.000	2.000	2.000
Kantinekosten	150	150	150	150
Personeelsverzekeringen	1.400	1.400	1.400	1.400
Totaal Personeelslasten Vast Personeel	52.770	52.770	52.770	52.770
Personeelslasten FTE				
Directie	0,40	0,40	0,40	0,40
Stafleden	0,30	0,30	0,30	0,30
Financiële zaken	0,20	0,20	0,20	0,20
PR	0,10	0,10	0,10	0,10
Algemene en huishoudelijke zaken	0,40	0,40	0,40	0,40
Totaal Personeelslasten FTE	1,40	1,40	1,40	1,40
Personeelslasten Honoraria				
Accountant	5.000	5.000	5.000	5.000
Administratie	12.000	12.000	12.000	12.000
Systeembeheer	0	0	0	0
Vrijwilligers	3.000	3.000	3.000	3.000
Website design & onderhoud	0	0	0	0
Totaal Personeelslasten Honoraria	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal Beheerlasten: Personeelslasten	72.770	72.770	72.770	72.770

Specificatie functionele exploitatierekening

LASTEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
BEHEERLASTEN: MATERIELE LASTEN				
Huisvestingskosten				
Doorberekening van Handtheater	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal Huisvestingskosten	5.000	5.000	5.000	5.000
Algemene publiciteitskosten				
Algemene publiciteitsmaterialen	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal Algemene Publiciteitskosten	3.000	3.000	3.000	3.000
Afschrijvingskosten	0	0	0	0
Totaal Afschrijvingskosten	0	0	0	0

Specificatie functionele exploitatierekening

LASTEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
BEHEERLASTEN: MATERIELE LASTEN				
Kantoorkosten				
Doorberekening van Handtheater	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal Kantoorkosten	10.000	10.000	10.000	10.000
Byzondere baten en lasten				
Diverse baten en lasten	500	500	500	500
Totaal Byzondere baten en lasten	500	500	500	500
Totaal Beheerlasten: Materiële Lasten	18.500	18.500	18.500	18.500

Specificatie functionele exploitatierekening

LASTEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN				
Personeelslasten Vast Personeel				
Directie	19.035	19.035	19.035	19.035
Stafleden	26.990	26.990	26.990	26.990
Theatertechniek	15.760	15.760	15.760	15.760
PR	11.820	11.820	11.820	11.820
Totaal Personeelslasten Vast Personeel	73.605	73.605	73.605	73.605
Personeelslasten Vast Personeel FTE				
Directie	0,40	0,40	0,40	0,40
Stafleden	0,90	0,90	0,90	0,90
Theatertechniek	0,40	0,40	0,40	0,40
PR	0,30	0,30	0,30	0,30
Totaal Personeelslasten Vast Personeel FTE	2,00	2,00	2,00	2,00
Overige Personeelslasten				
Scholing	3.375	3.375	3.375	3.375
Woon/werkverkeer	4.000	4.000	4.000	4.000
Kantinekosten	250	250	250	250
Personeelsverzekeringen	2.100	2.100	2.100	2.100
Totaal Overige Personeelslasten Vast Personeel	9.725	9.725	9.725	9.725

Specificatie functionele exploitatierekening

LASTEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN				
Personeelslasten Honoraria				
Artistieke leiding & kader				
Tekst schrijven	0	0	0	0
Regie	0	0	0	0
Gebarenregie	0	0	0	0
Dramaturgie	0	0	0	0
Choreografie	0	0	0	0
Muzikale compositie	0	0	0	0
Licht-/geluidontwerp	0	0	0	0
Decorontwerp	4.000	4.000	4.000	4.000
Kledingontwerp	4.000	4.000	4.000	4.000
Grafische vormgeving	0	0	0	0
Regie-assistentie	0	0	0	0
Totaal Artistieke leiding & kader	8.000	8.000	8.000	8.000
Uitvoering				
Acteurs/Uitkoopsommen/Uitbetaling recettes	11.500	11.500	11.500	11.500
Tolken	12.500	12.500	12.500	12.500
Totaal Uitvoering	24.000	24.000	24.000	24.000
Technisch personeel				
Theatertechniek	0	0	0	0
Geluidsopname	0	0	0	0
Film/videomontage	0	0	0	0
Totaal Technisch personeel	0	0	0	0

Specificatie functionele exploitatierekening

LASTEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN				
Personeelslasten Honoraria				
Overig personeel				
Docenten	68.400	68.400	68.400	68.400
Research	0	0	0	0
Vertalingen Ned/NGT	0	0	0	0
Vertalingen overige	0	0	0	0
Bewegingslessen	0	0	0	0
Decor uitvoerend	3.600	3.600	3.600	3.600
Kleding uitvoerend	3.600	3.600	3.600	3.600
Grime	0	0	0	0
Fotografie	0	0	0	0
Video-opnames	0	0	0	0
Adviezen	0	0	0	0
Vrijwilligerswerk	6.000	6.000	6.000	6.000
Verslaglegging	0	0	0	0
Accountant	0	0	0	0
Administratie	0	0	0	0
Acquisitie	0	0	0	0
Diversen	0	0	0	0
Totaal Overig personeel	81.600	81.600	81.600	81.600
Totaal Personeelslasten Honoraria	113.600	113.600	113.600	113.600
Totaal Activiteitenlasten: Personeelslasten	196.930	196.930	196.930	196.930

Specificatie functionele exploitatierekening

LASTEN	Begroting 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
ACTIVITEITENLASTEN: MATERIELE LASTEN				
Vorbereidingskosten				
Researchmaterialen	0	0	0	0
Lichtmaterialen	0	0	0	0
Geluidsmaterialen	0	0	0	0
Decormaterialen	3.800	3.800	3.800	3.800
Rekwisieten	0	0	0	0
Kledingmaterialen	3.800	3.800	3.800	3.800
Grimmaterialen	0	0	0	0
Videomaterialen	0	0	0	0
Reiskosten personen repetitie	0	0	0	0
Reiskosten gasten repetitie	0	0	0	0
Reiskosten decor/kleding repetitie	0	0	0	0
Verblijfkosten repetitie	0	0	0	0
Verblijfkosten gasten	0	0	0	0
Educatieve materialen	3.000	3.000	3.000	3.000
Diversen	0	0	0	0
Totaal Vorbereidingskosten	10.600	10.600	10.600	10.600
Uitvoeringskosten				
Zaalhuur voorstellingen	18.000	18.000	18.000	18.000
Reiskosten personen voorstelling	7.500	7.500	7.500	7.500
Reiskosten gasten voorstelling	0	0	0	0
Reiskosten decor/kleding voorstelling	0	0	0	0
Verblijfkosten voorstelling	4.450	4.450	4.450	4.450
Verblijfkosten gasten	800	800	800	800
Auteursrechten	0	0	0	0
Representatiekosten	1.500	1.500	1.500	1.500
Voorstellingskosten buitenland	0	0	0	0
Inkoop horeca	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal Uitvoeringskosten	34.250	34.250	34.250	34.250
Specifieke publiciteitskosten				
Drukwerk	2.000	2.000	2.000	2.000
Fotomaterialen	1.000	1.000	1.000	1.000
Advertenties	0	0	0	0
Publiciteitsmaterialen	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal Specifieke Publiciteitskosten	4.000	4.000	4.000	4.000
Totaal Activiteitenlasten: Materiële lasten	48.850	48.850	48.850	48.850

Cultuur centrum 't OOG in Amsterdam wil veel meer gaan doen aan het opleiden van jong theatertalent en heeft hier subsidieaanvragen voor ingediend. "We maken spannende tijden door met Handtheater en Cultureel Centrum 't OOG", vertelt Mieke Julien, artistiek leider van Handtheater en algemeen directeur ad interim van 't OOG. "Het is erop of eronder. We hebben de afgelopen maanden hard gewerkt. De aanvraag voor de kunstenplansubsidie voor de periode 2009-2012 van Handtheater is net de deur uit. Die aanvraag was een fikse klus. Nu moeten we nog de subsidieaanvraag doen voor Cultureel Centrum 't OOG. Als die gehonoreerd wordt, komt er eindelijk geld vrij voor scholing van dove acteurs en actrices."

Door Petra Essink; foto's: Syll Schaap

"Om de huidige ontwikkelingen van Handtheater te kunnen begrijpen, is het goed een stukje geschiedenis te vertellen. In het midden van de jaren tachtig werkte ik als programmamaker voor de VPRO. Ik kreeg toen, als voorbereiding op een Europese documentaire over de ontmoeting tussen dove en horende jongeren, de opdracht om onderzoek te doen. Daarom besloot ik toen, dat was in 1986, een cursus gebarentaal te gaan volgen bij de SWDA in Amsterdam. In die tijd ontmoette ik John van Gelder. Wij zijn toen samen theater gaan maken en hij richtte het Watertheater op. In 1989 had de SWDA plannen om een internationaal gebarentheaterfestival te organiseren. We hebben toen samengewerkt met de mensen van de SWDA om in Amsterdam het Gebarentheaterfestival van de grond te krijgen. Met succes: in 1989 kwam er een groot aantal gebarentheatergroepen naar Amsterdam. Het was geweldig. Het Watertheater en dat gebarentheaterfestival waren de eerste impulsen tot de oprichting van Handtheater. Een jaar na

het festival, in 1990, hebben we Handtheater officieel opgericht. We hadden toen nog niets: geen geld, geen ruimte. We vergaderden bij mij thuis en repeteerden bij John thuis. De stukken die we maakten, speelden we in de Amsterdamse theaters: De Brakke Grond, PH 31 en het Speeltheater aan de Rozengracht. In 1997 kregen we ons eerste eigen onderkomen; de oude werkplaats van het Gemeentelijk Vervoerbedrijf; een klein en charmant theatertje. Ons werk was allemaal vrijwilligerswerk. We werkten er gewoon naast. Het ging allemaal net."

"Pas in 2001 kregen we voor het eerst structurele subsidie. Dat was voor de kunstenplanperiode 2001 tot 2004. Eindelijk konden we een paar mensen gaan betalen. Het geld dat we kregen was bedoeld voor professionele producties. Wilden we de subsidie behouden, dan moesten we dus kwaliteit leveren. In de praktijk betekende het dat we vaak met dezelfde mensen werkten. We konden het ons financieel en ook qua tijdsbesteding niet veroorloven om met ongeoefende acteurs te werken. Geld voor workshops, cursussen en opleiding om talent te helpen ontwikkelen, was er eigenlijk niet. Toch hebben we altijd kortdurende theatercursussen en workshops verzorgd, maar er was te weinig geld om deze 'opleidingskant' structureel vorm te geven."

"Het vak 'acteur in gebarentaal' leer je niet zomaar. Natuurlijk heb je natuur talenten, maar die moeten wel geschoold worden, want gebarentaaltheater stelt andere eisen en voorwaarden dan gewoon theater. Er moet gewerkt worden aan de gebarendictie, het theatraal

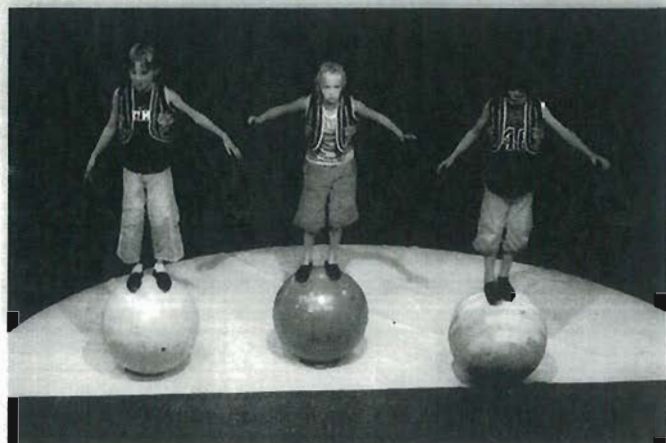
gebaren, het stelt heel specifieke eisen aan de belichting en de zichtlijnen zijn anders. Hoe vertaal je van het Nederlands naar de Nederlandse Gebarentaal en andersom en wat doe je met stemacteurs?

Voor de kunstenplanperiode van 2005-2008 vroegen we geld aan voor dit onderdeel van Handtheater: 'De theaterschool voor doven'. Helaas besloot de Raad van Cultuur hieraan geen prioriteit geven. En daardoor zaten wij de laatste jaren regelmatig met de handen in het haar. Gebarentheater zonder scholing is ten dode opgeschreven. Jong talent moet geschoold en begeleid worden en dat kost geld. Het is eigenlijk wonderbaarlijk dat we nog zulke hoge artistieke prestaties hebben kunnen leveren. Daarom hebben we in 2006 naast Handtheater de stichting Cultureel Centrum 't OOG in het leven geroepen. Dit culturele centrum moet de opleidings-/scholingspoot van Handtheater worden.

En Handtheater is het huisgezelschap van het cultureel centrum."

"Met zo'n aparte stichting kun je andersoortige subsidie aanvragen. En daar zijn we de afgelopen maanden dus vooral mee bezig geweest. Eerst hadden we voor het culturele centrum en voor Handtheater twee aparte besturen, maar dat werkte niet goed. Het ging wrikken. Afgelopen voorjaar heeft er een bestuurswisseling plaatsgevonden. Beide besturen bestaan nu uit dezelfde mensen; de besturen vormen een zogenaamde personele unie. En dat werkt heel goed. We zijn wel nog bezig met bestuursuitbreiding."

"En wat we precies in die aanvraag voor 2009-2012 hebben gezet? We willen als Cultureel Centrum 't OOG een breed aanbod aan cursussen gaan verzorgen. Naast de basiscursussen willen we vanaf 2009 vervolgcursussen in modules gaan

geven aan kinderen, tieners en volwassenen, dus eigenlijk aan alle doven en slechthorende gebarentaalgebruikers. Ook willen we een opleiding gaan verzorgen voor horende gebarentaalgebruikers die zich willen ontwikkelen als stemacteur. Tot nu toe is het cursusaanbod organisch gegroeid. Er kwamen mensen langs die een cursus of workshop gingen geven. In de toekomst willen we het omdraaien. We ontwerpen een leerplan en zoeken daar de juiste docenten bij. Onze voorkeur gaat uit naar dove docenten. In tweede instantie zullen we horenden die de gebarentaal beheersen vragen. Interessante horenden uit de theaterwereld worden, met tolk, pas in laatste instantie uitgenodigd. We hopen het opleidingsniveau uiteindelijk zo hoog te krijgen dat onze opleiding kan gaan gelden als vooropleiding voor de theaterschool. We denken ook aan masterclasses. Uiteindelijk is het onze wens om, net als onder andere in Tsjechië, een fulltime opleiding voor dove acteurs en actrices te creëren. Dat zou helemaal niet gek zijn voor Nederland. Een theaterschool voor doven zou op een hele mooie manier bijdragen aan de uitwerking van het VN-verdrag over de rechten van mensen met een handicap waarin staat dat doven recht hebben op een ontwikkeling in theater in gebarentaal. En niet alleen ten bate van zich-

zelf, maar ook ten bate van de gemeenschap waar zij deel van uitmaken." "Tot nu toe heeft het cultureel centrum nog geen personeel. John en ik zijn de artistieke leiding van Handtheater en ik ben de algemeen directeur ad interim van het Cultureel Centrum. We zijn bezig profielen te maken voor een nieuwe algemeen directeur en stafleden van het cultureel centrum. Die directeur mag een ouder iemand zijn. Als stafleden zoeken we jonge mensen. En we willen ook graag een technisch ondersteuner in dienst nemen. Het liefst willen we dat iedereen doof is, maar we kunnen ons voorstellen dat de baan van algemeen directeur een duobaan van een horende en een dove zou zijn. Wij 'oudjes', John, Jean Couprie, Teja Vossen en ik, willen ons op termijn graag terugtrekken als adviserend orgaan. Maar we willen wel zeker stellen dat Handtheater en het cultureel centrum op eigen benen kunnen staan en dat de toekomstige generatie doven verzekerd is van theater in gebarentaal. Daarom willen we ook cursussen cultureel management gaan verzorgen: hoe maak je een begroting? Waar vraag je die aan? Hoe maak je een projectplan? Hoe schrijf je dat? Hoe doe je aan publiciteit? Hoe moet je een cultureel centrum managen? We willen graag dat dove mensen dat leren, omdat anders toch snel een horende op zo'n

managementfunctie terecht komt. Ik denk wel dat horende mensen altijd een rol zullen spelen in dovenorganisaties. Als ik naar mezelf kijk, zou ik het liefst dienstverlenend willen zijn en niet beleidsbepalend."

"Uit de praktijk is gebleken dat ongeveer zeventig procent van het publiek van Handtheater horend is. Meer dan de helft van die mensen heeft nog nooit theater in gebarentaal gezien. Veel horende mensen vinden het een feest om naar te kijken. Theater in gebarentaal is een positieve manier om aandacht te vragen voor de dovencultuur en gebarentaal. Het is voor doven gewoon erg plezierig om je als zodanig aan de horende maatschappij te kunnen laten zien."

"De afgelopen jaren is het relatief rustig geweest bij het Cultureel Centrum. Dat komt omdat we hard hebben gewerkt om intern de boel op orde te krijgen, we moesten onze hele administratie op poten zetten. Nu is er gelukkig weer veel leven in de brouwerij. De zaal wordt bijna elke dag gebruikt. Voor 2008 hebben we tien kindermiddagen in de planning. Kindermiddagen bestaan altijd uit een korte voorstelling in combinatie met een activiteit. Verder komt er een aantal cursussen voor kinderen: circus, acrobatiek en mime. Voor jongeren komt er een theatercursus die naar een voorstelling toewerkt. En voor volwassenen onder andere de cursus cultureel management. Daarnaast zijn er nog voorstellingen van groepen van buitenaf. Ik hoop dat de cursussen die we aanbieden ook elders in het land gegeven gaan worden. Het zou zonde zijn die cursussen alleen in Amsterdam te geven. Ook willen we weer scholenprojecten gaan doen. Het laatste scholenproject op Guyot (2005) was fantastisch. Vooral nog is het nu dus spannend en afwachten of onze subsidieaanvraag gehonoreerd wordt." ■

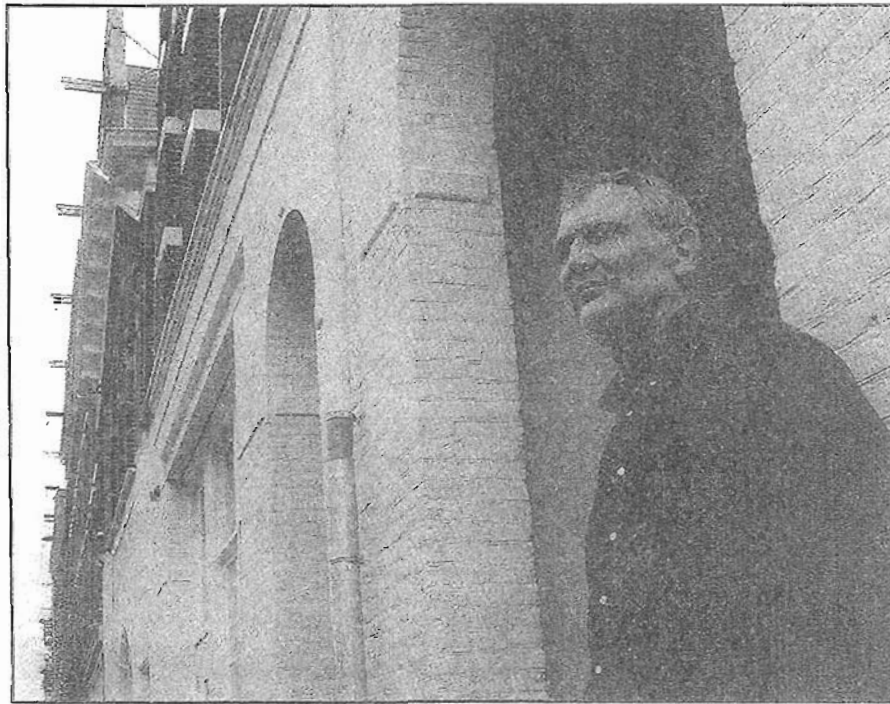

HANDTHEATER IN 'T OOG

Uniek centrum voor dovencultuur

Op de hoek van de De Wittenkade en Eerste Nassaustraat bevindt zich sinds 2004 het enige theater voor doven in Nederland. Cultureel Centrum 't OOG is tevens het gebouw van huisgezelschap Handtheater.

door Arjan van Sorge

John van Gelder voor het cultureel centrum

FOTO: MIKEL VAN SORGE

En van de oprichters van dit alles heet John van Gelder. Hij was, na een zware koortsaanval, vanaf anderhalf jaar oud zo goed als doof. Druk gebarend, met hulp van tolk en artistiek leider Mieke Julien, en af en toe verstaanbaar loopt hij nu door de mooie ruimten van het centrum voor dovencultuur. Het gebouw van de voormalige Nederlands Hervormde Gemeente bevat een theaterzaal met 92 zitplaatsen, een ontmoetingsruimte en een kantoorgedeelte. Samen met collega Jean Couprie en nog drie dove mensen is hij 16 jaar geleden Handtheater begonnen, eerst bij hem thuis, vanaf 2000 in de oude tramremise in Oud-West, en vervolgens in Westerpark.

'Het was heel zwaar wat we hier hebben meegemaakt. Het gebouw was niet in erg goede staat. Ik vond de smaak van de architect die de renovatie zou leiden niet zo indrukwekkend, toen heb ik het verbouwen overgenomen, en ook het slopen geleid. Er zijn veel dove vrijwilligers geweest die hier hebben geholpen, met slopen, met de vloeren, de keukens, de kantoren. Het was heel erg vies, het was een sportcentrum, er werd gehokst, ze hadden judo - een klein beetje onderwereldachtige atmosfeer. De zaal was zo smorg, die hebben we helemaal gereviseerd. Alles is nu voor 95% klaar. Het is afhankelijk

van subsidie of het cultureel centrum goed gaat lopen. De gemeente Amsterdam heeft wel de verbouwing voor een groot gedeelte betaald. En we krijgen structurele subsidie voor Handtheater.

Bijzondere ervaring

'Het is belangrijk dat we meer geld krijgen voor publiciteit, ook hier in de buurt. Het is niet gericht op de buurt, maar de PvdA heeft hier bijvoorbeeld een verkiezingsbijeenkomst gehad, we hebben meegedaan aan de kunstrijkroule, en het Ethiopische restaurant van hier om de hoek heeft een dans- en zangavond gehouden. We zouden het heel leuk vinden als mensen uit de buurt, wanneer we hier een tweetalige voorstelling hebben - die dus ook toegankelijk is voor horende mensen - hier naar toe komen. Het is een heel bijzondere ervaring!

In de eerste plaats zijn we natuurlijk op de dovencultuur gericht. We zouden ook niet willen dat hier alleen maar horenden zouden komen, want die hebben genoeg aanbod. Dan zouden we opnieuw onder de tafel zitten. We proberen wel een integraal aanpak; doven en horenden samen in het publiek. Zodat ze elkaar bij de theatervoorstellingen kunnen ontmoeten. We maken nu ook gebruik van theaterlokalen, zodat het ook voor ho-

rende mensen toegankelijk is, dat ze de inhoud kunnen begrijpen.

'Er is maar één theatergebouw van doven in heel Nederland, en dat is hier. Als je kijkt naar horende theatergroepen, daar zijn er zoveel van, net zoals gebouwen waar horend theater wordt gegeven. We geven hier voorstellingen, maar ook in de rest van Nederland en in het buitenland. Ik geef op internationale festivals voorstellingen in Nederlandse Gebarentaal. Orlyangs is hier een groep uit Parijs geweest, en die heeft hier een voorstelling gegeven. Binnenkort komen mensen uit Tjechië, uit Amerika, ga zo maar door.

Voor Handtheater als professionele theatergroep is het moeilijk om alleen te bestaan, vandaar dat we cultureel centrum 't OOG hebben opgericht, zodat we jongeren de kans kunnen geven. Het ministerie vindt dat Handtheater voorstellingen moet geven, 't OOG redt dan onze toekomst. Het heeft bredere activiteiten, ook opleidingen. De theateropleidingen zijn niet toegankelijk voor dove mensen. Hoe moet een dove acteur het vak leren? Hoe maak je poëzie in gebarentaal, lichttechniek, game, visagie - dat zijn dingen die we hier kunnen gaan bieden. We willen graag dat er meer jongeren komen, want ik ben van plan me meer en meer terug te trekken en dan te gaan vissen.'